

Svarta klippans hemlighet – Joe Todd-Stanton

Skönlitteratur för barn och unga från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen. Lyrik, dramatik, sagor och myter - Svenska/Svenska som andraspråk, Årskurs 4-6

Syfte

Läsa, tänka, samtala och skriva om boken Svarta klippans hemlighet.

Läraren reflekterar

Nedan är förslag på aktiviteter före, under och efter läsningen. Välj de som passar din grupp.

Metod och förslag på aktiviteter – Före läsning

Jag börjar med att gå en bildpromenad i [bokens framsida](#). Det gör du genom att reflektera med eleverna om vad ni ser på omslaget. Ni sätter tillsammans ord på det ni ser. Jag visar vad jag själv ser. Några exempel:

- Jag ser en liten roddbåt med ett barn i.
- Jag ser ett barn som rör en båt.
- Jag ser att barnet sitter tillsammans med en hund.
- Jag ser en svart klippa längre bort.
- Jag ser fåglar, jag tror det är lunnefåglar.
- Jag ser en titel med vita bokstäver på omslaget.

Eleverna får därefter skriva ned sina iakttagelser och delger efter stund sina förslag. Jag skriver upp alla exempel. Jag fortsätter sedan på samma sätt med vad eleverna hör. Exempel:

- Jag hör vågor som skvalpar mot klippor.
- Jag hör ett barn som nynnar på en visa.
- Jag hör en hund som sniffar mot en säls nos.

För att skapa ytterligare förförståelse och nyfikenhet för boken samtalar vi om titeln. Jag läser texten på bokens baksida. Från baksidestexten fångar jag upp orden: en legend, fascinerad, en svärdfisk, en fiskare och Elin. Jag visar bilder på svärdfiskar – Vilket roligt ord förresten! Vi samtalar om frågor som: Vem tror de att Elin är? Hur kan en klippa vara farlig? Vad gör Elin? Hur kommer det att gå för henne?

Jag läser högt ur bokens inledning: *Elin bodde med sin mamma och hunden Sniffe nära en stor fiskehamn. Hon längtade alltid till havs men det var för farligt där ute för där hotade...* och ställer frågan: Vad är det som hotar där ute i havet? Kanske kan eleverna använda ord som tidigare har fångats upp i klassrummet?

Under läsning – exempel på frågor att ställa

- Hur känns det att längta efter något?
- Hur känner Elin när mamman är ute med fiskebåten hela dagen?
- Varför vill Elin följa med mamman?
- Vad innebär det att inte se längre än näsan räcker?
- Hur känns det i magen när något kränger till?
- Hur låter något som mullrar?
- Hur mår klippan? Hur känns det för den att ha ett vasst ankare i sidan? Tilltrasslade fiskenät? Var kommer allt ifrån?

- Vad finns runt om klippan? Vilka djur kan vi se?
- Vad vet vi om klippan?
- Varför är vi rädda för en del saker?
- Varför vill de vuxna förgöra klippan?
- Varför tänker de vuxna och Elin olika om klippan?
- Varför vill Elin rädda klippan?
- Hur skulle ni beskriva Elin?
- Hur känner Elin när hon står på klippans nos och försvarar den mot de stora fartygen? Hur känner klippan?
- Vad tänker de vuxna när de ser Elin?
- Varför ändrar de sig? Varför vill de inte förgöra klippan?
- Illustrationer – prata om de vackra illustrationerna på olika sätt. De olika perspektiven t.ex.

Efter läsning – uppfångade ord

Vad betyder alla ord egentligen? Vilka associationer gör eleverna till orden?

- fiskehamn
- skymt
- mystisk
- överlista
- dimma
- gestalt
- kränga
- obemärkt
- mullra
- varelse
- yta
- glöda
- maneter
- sälar
- bläckfiskar
- sköldpaddor
- delfiner
- karpar
- marulk
- skrapmärken
- ankare
- tilltrasslade fiskenät
- färgglad
- förgöra
- angripa
- månljus
- fyr
- fartyg
- passera

Att gå vidare

Se en [kort film om haven](#) och diskutera livet i havet. Vad lever i haven? Hur ser det ut under havsytan? Filmen är på engelska, men med lärarens översättning kan eleverna ändå få med sig en hel del.

Eleverna kan fortsätta med faktatexter om djuren som förekommer i texten. Varför inte skriva egna faktatexter? Eller kanske kan man använda orden vi pratat om och skapat små noveller eller sagor om livet i havet – tillsammans och enskilt. Eller skriva filosofiska tanketexter om hav: Hur låter det i havet? Hur känns det att blicka ut över ett hav?

Globala målen

Mål nummer 14: Hav och marina resurser. Material om globala målen och lektionstips kan du även finna [HÄR](#). Kanske hade man kunnat prata om hållbart fiske eller nedskräpning av hav våra hav? Naturskyddsföreningen har lektionsmaterial för årskurs 1-6 om Östersjön: [HÄR](#)

Lgr22 Syfte

Utveckla förmåga att läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.

Centralt innehåll*

Skönlitteratur för barn från olika tider och skilda delar av världen. Sånger, muntligt berättande, bilderböcker, kapitelböcker, lyrik, dramatik, sagor och myter. Texter som belyser människors upplevelser och erfarenheter.

Kriterier för bedömning av kunskaper*

Eleven läser bekanta och elevnära texter med flyt genom att använda lässtrategier på ett i huvudsak fungerande sätt. Eleven kommenterar och återger delar av innehållet och visar grundläggande läsförståelse. Eleven för också enkla resonemang om tydligt framträdande budskap i texterna.

Eleven samtalar om elevnära frågor och ämnen och ställer frågor, ger kommentarer och framför egna åsikter. När eleven berättar om vardagliga händelser beskriver eleven dem så att innehållet tydligt framgår. Dessutom ger och tar eleven enkla muntliga instruktioner.

Eleven skriver enkla texter med läslig handstil och med digitala verktyg. I texterna använder eleven stor bokstav, punkt och frågetecken samt kan stava ord som eleven själv ofta använder och som är vanligt förekommande i elevnära texter. De berättande texter eleven skriver har tydlig inledning, handling och avslutning.

* årskurs 1-3